

عکس: سانا صفائی / شهر بانو

گفت‌وگو با راضیه اعتصامی که فرآوری چرم را از خانه‌اش شروع کرد و سرانجام کالاهایش به کشورهای دیگر رسیدند

از تولید در کنج خانه تا صادرات به آن سوی دنیا

کم نیستند کسب‌وکارهای خانگی که از تولید خرد در خانه به تولید انبوه در کارگاه‌ها رسیده‌اند و حتی محصولات آن‌ها پا را از مرز هم فراتر گذاشته است. طبق آمار و ارقام، حدود ۳ میلیون صنعتگر ایرانی در ۳۰۰ رشته مختلف صنایع دستی فعالیت می‌کنند و طبیعی است بخشی از این آمار مربوط به مشهد است. راضیه اعتصامی از کودکی می‌خواست است با یادگیری مهارت‌ها و هنرهای مختلف، زودتر مسیر زندگی‌اش را مشخص کند. سرانجام به دلیل علاقه‌اش به هنر اصیل ایرانی و کار دست، حرفه چرم‌دوزی را انتخاب می‌کند. ابتدا اتاق خواب خانه‌اش را به کارگاهی بدل می‌کند که صفر تا صد محصولات چرمی‌اش در آن آماده می‌شود. امروزه تنها کارگاهش از یک اتاق به یک طبقه رسیده است بلکه محصولات او به امارات، لهستان، ژاپن، انگلیس و... رسیده و کیفیت کارهایش زبانزد آن‌هاست.

سعیده آل‌ابراهیم

کار چندانی در انتظار آن‌ها نبود و پیگیرشان نمی‌شد. دست تقدیر حتی در اوج کلافگی‌ها او را به سمت طراحی و دوخت محصولات چرم دست‌دوز می‌کشاند. «در راهنمایی، واحد حرفه و فن داشتیم و به یاد دارم که معلم هر هنری می‌خواست به من یاد بدهد بلد بودم. به همین دلیل، پولک‌دوزی برجسته به من آموزش داد یا زمانی که برای ثبت‌نام کلاس شیرینی‌پزی رفتیم، آن‌قدر کوچک بودم که از مادرم تعهد گرفتند زیرا ممکن بود دستم را بسوزانم. در دوره دبیرستان به بعد، برای آموزش این هنرها چند شاگرد داشتم و درآمد کمی هم به دست می‌آوردم. برای یکی دو تالار هم شمع درست می‌کردم.»

در این کارگاه، اعتصامی، خواهر، برادر و همسرش و یک خانم دیگر فعالیت می‌کنند. مراحل کار را میان خودشان تقسیم کرده‌اند، اما او نیز پایه‌پای آن‌ها کار می‌کند. گاهی که کار زیاد است، بیشتر روزشان را کار می‌کنند. از ۷ صبح تا پاسی از شب چرم‌ها را برش می‌زنند و می‌دوزند تا سفارش‌ها را آماده کنند. به دلیل همین حجم کار، بارها با وجود پیگیری مافرصتی برای مصاحبه پیدا نمی‌کرد. خستگی ناشی از حجم کار در چهره‌اش پیداست، اما می‌توانم حس کنم به دلیل انگیزه و شوقی که دارد، این خستگی را به جان می‌خورد.

➤ از دبیرستان با آموزش هنر، درآمد داشتیم

او از زمانی که دبستان بود، انواع و اقسام هنر را در دوره‌های سازمان فنی و حرفه‌ای یاد گرفت، از هنر آلمانی اوکشی بافی تا گل‌دوزی، گل‌سازی، خیاطی، معرق‌کاری، شیرینی‌پزی، شمع‌سازی و... اما انگار هیچ کدام از این هنرها را پاگیر نمی‌کرد. علاقه و اشتیاق داشت، اما بازار

زمانی که از زیستن در مرز باریک میان کار و زندگی صحبت می‌کنیم، مصداقی مانند اعتصامی موردنظرمان است که کار و زندگی‌اش به فاصله چند پله از هم جدا شده‌اند. او هیچ ساعت کار مشخصی ندارد و تا جایی که توان داشته باشد در کارگاه می‌ماند. طبقه پایین خانه‌شان کارگاه است و از همان ابتدای ورودی، قفسه‌های پر از پوست‌های چرم متفاوت و طبیعی، از پوست گاو گرفته تا شترمرغ، لایه‌لایه روی هم چیده شده است. باید با کفش وارد این کارگاه شد زیرا ممکن است در حال کار، تیغ از دست‌شان به زمین بیفتد و خطر ساز شود. دستگاه برش کاری، پرس و دوخت در اتاق قرار دارد و روی قفسه‌ها انواع کیف‌های رودوشی بزرگ و کوچک، کفش و محصولات دیگر این کارگاه به نمایش گذاشته شده است. خانوادگی کار می‌کنند و این نکته مثبتی است زیرا کمابیش مسائل کاری پیش می‌آید و مدیریت اینکه حوزه کاری ارتباط خانوادگی را تیره و تار نکند، شاید کار سختی باشد.

➤ طراحی نقوش قدیمی روی کیف و کفش چرم متولد سال ۵۹ است. دیپلم انسانی و فوق دیپلم فیلم‌سازی با گرایش عکاسی و فیلم‌برداری می‌خواند. دایره علاقه‌اش به رشته‌های متفاوت زیاد بود. به همین دلیل، برای تحصیل، رشته گرافیک را آن هم در دانشگاه بندرانزلی انتخاب